

Dawit Isaak 7900 dagar senare

”Finns bara
förlorare
i det här”

Ett slutprojekt på Södra Vätterbygdens folkhögskola av Viktor Johansson Berggren.
Under handledning av Peter Johnson

I Dawits fotspår

Efter 162 mil på svenska motorvägar, från Nynäshamn i norr till Malmö i söder, har jag träffat en bror, en dotter och en god vän till den fängslade svensk-eritreanske journalisten Dawit Isaak. Torsdagen den 11 maj har det gått exakt 7900 dagar sedan han greps av säkerhetspolisen i Eritreas huvudstad Asmara.

Och vad är Eritrea för land, tänker ni kanske?

Det östafrikanska lilla landet ligger intryckt mellan Röda havet i öster och ärkefienden Etiopien i väster, och med Djibouti och Sudan i söder. Med knappt 3 500 000 invånare, där hälften är muslimer och hälften kristna, som alla lever under presidenten ,och diktatorn, Isaias Afewerki's piska.

Från att ha varit en italiensk koloni i över 50 år blev det lilla landet annekterat av Etiopien och under flera decennier bedrevs ett blodigt och barbariskt frihetskrig. Något som har format det totalitära styret och deras metoder – bland annat det olagliga fängslandet av Dawit och mängder med andra “obekväma” röster.

Levnadsstandarden i landet ligger på en för oss svenskar obegripligt låg nivå. Ute på landsbygden lever människorna för dagen och en dålig skörd innebär svält. I huvudstaden Asmara, med dess italienska arkitektur och breda gator, finns det en liten klick människor som lever gott. Dock får alla klara sig utan bankomater, som inte existerar i landet. Dessutom har endast en procent av befolkningen tillgång till internet och därför har regimen inte ens behövt bry sig om att införa någon censur på nätet.

När Dawit föddes 1964 var landet i en minst sagt rörig del av sin historia. Han hade dock turen att födas i en utbildad familj där bland annat hans farfar var en koptisk präst. Han hade även förmånen att studera på privatskolor och blev en, enligt hans anhöriga, udda fågel i det annars lågutvecklade landet där majoriteten av befolkningen försörjde sig på jordbruk.

Sorgligt nog har Dawit Isaak blivit ett välkänt ansikte i Sverige. Och genom åren har det genomförts mängder av kampanjer i svensk media och Free Dawit-rörelsen har till och med försökt polisanmäla president Afewerki. Tyvärr har inget gett någon effekt, vilket är anledningen till att mina texter siktar in sig på personen Dawit Isaak och hans familj. Vem är han egentligen och hur har denna 7900 dagar långa limbo i ovisshet och sorg påverkat hans närmaste?

Det kan ni läsa om i mina tre intervjuer.

”Det var inte igår man var här”, säger Esayas när han stiger ur bilen vid Dawits gamla lägenhet.

Att förlora en bror: “Jag kommer inte sluta kämpa”

I 7900 dagar har Esayas Isaak, 48, kämpat för sin storebrors frihet, varav flera år i stark motvind. Trots att inget har fungerat har han fått stort stöd från bland annat laget i hjärtat: Örgryte IS. Under en heldag går vi i Dawits fotspår och med hjälp av en låda på vinden väcks gamla minnen till liv.

– Jag var ung när allt det här började, säger Esayas när han bläddrar igenom lådans innehåll.

Lerum står det på skylten när vi svänger av E20 strax öster om Göteborg. Här bodde och levde Dawit Isaak under sina år i Sverige på 1980- och 90-talet. Mycket har förändrats sedan dess, berättar Esayas.

– Där brukade Dawit gå och handla. På den tiden som det var en matbutik, säger han och pekar mot en bilverkstad längs vägen.

Efter att ha passerat ett flertal gul-orangea huslängor ber Esayas mig att svänga vänster och stanna bilen.

– Där på andra våningen, ovanför de lila gardenerna, bodde Dawit. Men då fanns det inga inglasade balkonger, säger Esayas och pekar mot huset när vi kliver ur bilen.

Många år har gått sedan Dawit flyttade hit i slutet av 1980-talet, och mycket har förändrats. Men inte allt.

– Haha, det är säkert 20 år sedan jag tittade in här och det ser ju likadant ut i trapphuset. Men det har visst blivit en bostadsrättsförening, säger Esayas och kikar genom den låsta glasdörren.

Familjen Isaaks historia i Lerum började 1983 då en 10 år gammal Esayas, på flykt från det brinnande eritreanska frihetskriget mot Etiopien, kom till den svenska familjen Öbrink. Under åren som följde hade han regelbunden telefonkontakt med sin mamma hemma i Eritrea. Men dåtidens teknologi gjorde det närmast omöjligt att hålla uppe kontakten med resten av familjen.

– Det kostade typ 20 spänn i minuten att ringa ner så det var mest mamma jag pratade med.

Efter ytterligare fyra år av blodigt krig kom den då 23 år gamla storebrodern Dawit till Sverige. Efter en kortare period på flyktingförläggning och hos familjen Öbrink, fick han lägenheten i Lerum, och blev kommunens första officiella flykting.

– Det var lite roligt hur hårt kommunen jobbade för att Dawit skulle få det bra, så att kommunen skulle se bra ut. De snickrade ihop möbler och förberedde lägenheten inför att han skulle flytta in, berättar Esayas.

– Lite annat än hur det går till i dag.

Kändes det konstigt att träffa sin vuxne bror efter 6 år?

– Nej, jag kan inte minnas att det var något konstigt. Men det var ju ganska många år sedan nu, säger Esayas och hoppar in i bilen.

Under färden till den närliggande tågstationen berättar Esayas vidare om åren då hans storebror kom till Sverige. Efter att inte ha träffats på 6 år kunde de nu skapa en relation på svensk mark – även om den samhällsintresserade Dawit snabbt blev en upptagen man som ofta tog tåget in till Göteborg.

– Jag hade nyckel till hans lägenhet och hälsade på lite då och då. Men Dawit var ofta iväg och jobbade eller på något sammanträde inom den eritreanska communityn i Göteborg och runt om i Sverige. Där drömde de om ett självständigt och demokratiskt Eritrea och diskuterade hur de på bästa sätt kunde stötta frihetskämparna från Sverige.

På andra våningen till höger bodde Dawit under sina år i Sverige.

Men storebror Dawit tog ändå tid till att umgås med sin lillebror, berättar Esayas.

– Jag minns en gång när Dawit hade bakat bröd som han bjöd mig och min kompis på. Det är ett fint minne.

– Sedan jobbade han som städare, vaktmästare och på något bageri som jag inte riktigt fått grepp om var det låg eller vad han gjorde där, säger Esayas när vi glider in på Aspedalens tågstation i Lerum.

Förutom de sedvanliga tågurerna på stationen och en lång rad bilar på parkeringen erbjuder stationen inte mycket för ögat. Då knäcker Esayas en lysande idé.

– Ska vi åka till ÖIS-gården?

Den röda ÖIS-gården, helig mark för alla supportrar till fotbollslaget Örgryte IS, är föreningens högkvarter och arbetsplats för dess anställda. Under en stor del av sin barndom spelade Esayas i laget och efter han lade av som 16-åring har han varit en hängiven supporter. Efter att Dawit fängslades av den eritreanska regimen valde laget att ta ställning och har sedan dess varit ledande i debatten med mängder av banderoller, en speciell kaptensbindel och mängder av kläder med ett enda budskap: "Free Dawit". Dessutom finns det en stol, rad 1 plats 25, på gamla Ullevi som är uppmärkt och reserverad för Dawit.

– Det är häftigt att klubben har slutit upp så enormt kring Dawit, med tanke på att han aldrig har varit på en enda ÖIS-match.

Örgrytes röda högkvarter.

Dawits plats på Gamle ullevi.

Tror du att Dawit kommer utnyttja sin plats och gå på sin första match om han släpps fri?

– Det lovar jag att han kommer göra.

Framme vid gården visar det sig att Esayas rör sig hemtamt på anläggningen där han verkar vara en i gänget. "Ta en kaffe, Viktor", säger Esayas innan han leder mig in till ett kontor tillhörande Björn Nilsson, evenemangsansvarig hos Örgryte IS. Ett kontor där Dawit Isaak syns på allt från inramade bilder, kläder, ett svart bokstöd och ett årskort för säsongen 2023.

– Det första årskortet vi skriver ut är alltid Dawits, berättar Björn Nilsson.

Klubbens engagemang sträcker sig tillbaka till 2001, då Björn Nilsson fick höra att Esayas, eller "Isso" som han kallas i

ÖIS-kretsar, bror hade blivit fängslad i Eritrea.

– Det var ju ganska dött med andra som engagerade sig, och Isso är en del av ÖIS och då kände klubben att "vi måste göra någonting", berättar Björn Nilsson.

Efter att ha medverkat på diverse torgmöten och tryckt upp klädesplagg till stöd för Dawit, valde klubben att säsongen 2009 manifesteras under en allsvensk fotbollsmatch. Något som resulterade i att klubben bötfälldes.

– Vi hade en stor banderoll på läktaren med budskapet att släppa Dawit fri. Det fick förbundet att se rött och de ville att vi skulle betala 10 000 kronor för att ha blandat politik och fotboll, berättar Björn Nilsson och fortsätter:

– Det blev ett himla rabalder där Expressen gick ut och sade att de skulle betala klubbens böter. Men där sa klubben nej, för enligt oss är det inget politiskt ställningstagande att jobba för att en diktatur ska släppa en oskyldig man fri.

Svenska fotbollsförbundet backade senare från sitt beslut och tillät Örgryte att fortsätta använda sin banderoll och jobba för Dawits frihet. Något klubben fortfarande gör år 2023.

– Sedan Dawit fängslades har klubben gått igenom en konkurs och haft mängder med sponsorer, olika människor och åsikter i styrelsen. Men en fråga har alla varit enig kring: Vi kommer fortsätta tills den dagen Dawit är fri.

Under samtalet framkommer det vidare att klubben, förutom sina banderoller och an-

Esayas och Björn Nilsson med en ÖIS-tröja reserverad för Dawit, som var 37 år när han fängslades.

dra synliga ställningstaganden, även låter Esayas komma och berätta för nya spelare om fallet Dawit.

– Det är viktigt att spelarna förstår vem Dawit Isaak är och varför han är en viktig del i vår förening, säger Björn Nilsson.

Örgrytes kaptensbindel ser annorlunda ut än alla andra?

– Japp, Free Dawit står det på kaptensbindeln. Det är egentligen inte tillåtet men vi har kört med den i många år och det tänker vi fortsätta med. En gång testade vi till och med att skicka ut likadande kaptensbindlar till de andra allsvenska lagen. Men det var ingen som vågade använda dem.

Efter samtalet beger vi oss en trappa ner, där a-laget precis har genomfört en träning. I omklädningsrummet rör sig Esayas som en i laget och diskuterar gårdagens 0-2 förlust mot Trelleborg, blandat med skratt och humor. Lagets kapten Daniel Paulson, som bär den unika kaptensbindeln, visar sig dessutom fylla år den 23 september – årsdagen för Dawits frihetsberövande.

– Det är ju självklart vad som är det viktigaste med den dagen. Min födelsedag betyder ingenting jämfört med det som drabbat Dawit, säger han.

”Dawit såg verkligen ut att vara lycklig”

På väg från ÖIS-gården uttrycker Esayas sin tacksamhet till klubben.

– Det är så jäkla häftigt att de har stöttat

Örgrytes lagkapten Daniel Paulson.

Dawit till 110 procent under alla dessa år. Det värmer verkligen i hjärtat.

Under bilfärden till Majorna, där tanken var att vi skulle ta en fika, kommer Esayas på att han måste hem och gå ut med hunden. Så fiket i Majorna byts ut mot Esayas soliga bakgård i Göteborgsförorten Utby. Här börjar Esayas berätta om hans tidiga år med familjen i Eritrea.

– Familjen drev en delikatessbutik i vårt hus, där vi tillverkade bland annat ost och keso. Affärerna gick bra så vi hade det ganska gott ställt med eget hus och bil, berättar Esayas och fortsätter:

– Men det eritreanska frihetskriget tvingade till slut mina föräldrar att skicka mig och andra familjemedlemmar, däribland Dawit, till Sverige.

Men till skillnad från Esayas, som skapade sig ett nytt liv i Sverige, hade Dawit

alltid som mål att en dag återvända och bygga upp ett nytt demokratiskt Eritrea.

– Han längtade verkligen hem. Även om han verkade trivas bra i Sverige, och blev inspirerad av den välfungerande demokratin, så var han alltid inställd på att återvända när kriget tagit slut.

Efter att ha fått svenskt medborgarskap 1992 flyttade Dawit tillbaka till Eritrea, som då hade blivit självständigt från Etiopien. Där träffade han sin framtida fru, Sofia, och de gifte sig 1993.

– De träffades i vår delikatessbutik och sedan gick det ganska fort tills jag och min fosterbror Johan åkte ner och var med på deras bröllop. Det var ett stort bröllop med massa folk och Johan var den ende vita gästen och gick runt som en iprenfläck, haha. Men Dawit såg verkligen ut att vara lycklig.

– Sedan tog det inte lång tid innan de fick tvillingarna Betlehem och Yuran.

”När jag var i Eritrea så lastade regimen upp unga män på lastbilsflak. De hade blivit tvångsrekryterade till armén”

Hur var Dawit som pappa?

– Han var verkligen familjär och älskade sina barn över allt annat.

Trots att Dawit hade både jobb, fru och barn i Eritrea hade han kvar lägenheten i Lerum. Och under 90-talet åkte han skytteletrafik mellan Sverige och Eritrea.

– Han kom hit lite då och då, oftast själv. Även om det blev mindre av det när han började jobba som skribent på Setit, berättar Esayas.

Efter att under de första åren ha arbetat med att skriva barnteater och poesi, gick Dawit år 1997 över till att bli ledarskribent på Setit, som då var den största oberoende tidningen i Eritrea. Ett jobb han delvis fick efter att chefredaktören, Aron Berhane, hört hans texter läsas upp på radion.

– Aron ska ha sagt att om man kan skriva poesi så kan man även göra journalistik. Sen var Dawits kompis Yohannes anställd på tidningen. Yohannes ska, enligt rykten, ha hängt sig i sin cell efter att president Afewerki slog ner mot all opposition i landet, berättar Esayas och tillägger:

– Och nu har ju Aron också gått bort. Han dog av corona under sin exil i Kanada.

Personen som bär störst ansvar för Aron, Johannes och Dawits tragiska livsöden är Eritreas president Isaias Afewerki. Han har varit enväldig ledare för det enda tillåtna partiet People's front for democracy and justice sedan 1993. Innan dess var han ledare för den eritreanska självständighetsrörelsen i kriget mot Etiopien. Och runt det har han byggt sin egen personkult och mytbildning som beskriver hans heroiska insatser i skyttegravarna.

– Vi vet inte ens vem han är. Och han deltog knappt i frihetskriget, inte vid fronten i alla fall. Men ändå finns det myter som att “president Afewerki kan skriva sitt namn på en vägg med hjälp av en kulspruta”. Men det är rent skitsnack, säger Esayas.

Året efter Dawit började arbeta på Setit utbröt återigen ett krig mellan Eritrea och grannen Etiopien. Vilket slutligen får till följd att Dawit och hans familj kommer till Sverige år 2000. Men de hinner aldrig riktigt rota sig i Sverige och Dawit längtar hem och saknar sitt arbete. Året därpå tar han därför det ödesdigra beslutet att åka tillbaka till Eritrea. Beslutet ska, enligt Martin Schibbyes bok Jakten på Dawit, ha föregåtts av en middag hemma hos familjen Öbrink. Där ska Esayas och hans fosterbror Johan försökt övertyga Dawit att stanna i Sverige.

– Jag kommer faktiskt inte ihåg den där konversationen, men 1998 när jag var i Eritrea för sista gången så lastade regimen upp unga män på lastbilsflak. De hade blivit tvångsrekryterade till armén. Och pre-

sident Afewerki hade börjat visa sitt sanna ansikte med repression mot allt från demokratiförespråkare till Jehovas vittnen. Efter den resan kände jag: “Aldrig mer Eritrea”.

– Tyvärr kände min storebror annorlunda.

”Nu gjorde regimen rent hus och grep till och med alla sportjournalister”

Förutom en längtan efter livet i Eritrea, fanns det även andra personer som låg på för att Dawit skulle komma tillbaka.

– Han saknade verkligen att skriva och få rapportera om vad som hände i landet. Så när hans medarbetare på Setit låg på och “tjatade sönder” att han skulle komma

hem tog han beslutet som senare blev anledningen till att vi sitter här.

Senare under sommaren 2001 publicerade Setit ett öppet brev från den så kallade "G15-gruppen", vilken bestod av högt uppsatta politiker i Eritrea. I brevet ställdes krav att president Afewerki skulle låta genomföra landets första fria val och att den demokratiska konstitutionen skulle införas – men presidenten ville annorlunda.

– Det kanske borde börjat ringa lite varningsklockor bara där, säger Esayas.

Knappt två veckor efter terrordådet den 11 september såg presidenten sin chans. Med hela världens blickar riktade mot Afghanistan och USA genomförde Isaias Afewerki en massarrestering av journalister, armégeneraler och högt uppsatta politiker.

– Flera av Dawits kollegor hade hunnit gömma sig eller fly utomlands, men han stannade kvar. Han brann ju för att förmedla en sann bild till det eritreanska folket och trodde nog inte att president Afewerki skulle ge sig på sina forna vapenbröder. Och kanske trodde Dawit att hans svenska medborgarskap skulle hålla honom säker. För han och hans kollegor hade blivit inkallade på några förhör under sommaren men sedan släppts, berättar Esayas och tillägger:

– Men nu gjorde regimen rent hus och grep till och med alla sportjournalister. Några dagar senare nåddes Esayas av nyheten att hans bror blivit fängslad. Han satte direkt igång och började jobba för att få Dawit fri, först genom att ringa utrikesdepartementet – men förgäves.

– Först ifrågasatte de att Dawit ens var svensk. Sen ville de ha hans fullständiga personnummer, vilket jag inte kunde. Då sa de typ "utan personnummer kan vi inte hjälpa dig". Sedan tog det 8 månader innan UD tog första kontakten med Eritrea.

– Det var ingen bra start.

Parallellt med det svala intresset från UD, kom ungefär samma gensvar från en närmast enad svensk journalistkår.

– Jag ringde runt som en galning till varenda mediehus vi har i Sverige, men fick knappt några svar, och de svar som kom löd ungefär: "Vi har redan skrivit si och så många artiklar om Eritrea detta året". Eller som gratistidningen Metro: "Ämnet passar inte vår läsekrets".

– Då frågade jag om deras läsekrets bara brydde sig om försenade tåg och fick svaret "Ungefär så". Det gjorde mig förbannad så jag började sätta upp "Free Dawit"-klistermärken på varenda Metro-löpsedel i hela Göteborg. Då fick jag ett mejl där de bad mig att omedelbart sluta "förstöra" deras löpsedlar, berättar Esayas och tillägger:

– Tror jag har kvar en del klistermärken uppe på vinden.

Under samtalet återkommer Esayas flera gånger till sina Dawit-relaterade prylar och tidningsurklipp på vinden. Och till slut utbrister han: "Fan Viktor vi måste upp och hämta grejerna från vinden, men jag kommer behöva hjälp att få ner allt"

Sagt och gjort, på övervåningen drar Esayas ner vindsluckan och en ranglig stegge. "Stå och ta emot här nere", säger han och klättrar upp. Strax därefter kommer

"Många minnen väcks till liv", säger Esayas.

en proppfull plastback som nästan vräker omkull mig med sin tyngd. Inuti ligger alla svenska tidningar som skrivit om Dawit under de snart 22 åren som han suttit fängslad.

– Det började med att jag klippte ut alla artiklar och samlade i detta albumet, berättar Esayas när vi återigen sitter på hans soliga bakgård.

– Tanken var att Dawit skulle få albumet när han blev fri, men åren har gått och till slut började jag samla alla tidningar i sin helhet.

”De flesta undrade nog om han verkligen var svensk”

Den första artikeln i albumet är från de-

cember 2001, drygt två månader efter gripandet. Under rubriken “Fängslade journalister hålls isolerade” redogör Amnesty Press att de skickat ett protestbrev till president Isaias Afewerki och publicerar dennes postadress med uppmaningen att fler bör skicka protestbrev och öka trycket på regimen. Sedan dröjde det till våren 2002 innan fler, korta, artiklar om Dawit publicerades.

– Det fanns nästintill noll intresse från alla förutom typ Amnesty och Reportrar utan gränser. Ganska sjukt egentligen, berättar Esayas när han bläddrar igenom albumet.

Varför tror du att intresset var så svalt från svensk media?

– Beror nog på flera saker, men dels var och är Eritrea ett främmande land för de

flesta svenskar. Likaså var Dawit Isaak en främmande figur som ingen kände till. De flesta undrade nog om han verkligen var svensk och var han verkligen en journalist?

Att Dawit var en främling för många svenskar, inklusive journalister, bekräftas av en artikel i GT från sommaren 2003. I rubriken “Isaac från Lerum – en glömd fånge” lyckas skribenten blanda ihop Dawits efternamn som förnamn och dessutom stava fel. Men i artikeln ifrågasätter inte skribenten Dawits yrke, eller försöker skylla Dawits öde på honom själv – Allt detta görs dock i en insändare från “Anders Andarve” med rubriken: “Dawit Isaak har framför allt sig själv att skylla”. Den argumenterande insändare trycker på punkter som:

“Varför i herrans namn åker denna Isaak ner till sitt hemland och startar en tidning som har som målsättning att reta gallfeber på en stollig regim i Eritrea”

“Svensk media drar på att det är helt åt skogen att inte vår nye utrikesminister inte åker ner till Eritrea och vrider åt näsan på regimen som håller denne oumbärlige journalist fången.”

och ifrågasätter huruvida det ens handlar om en journalist:

“Jag har försökt hitta artiklar som denne Isaak skrivit – men det projektet fick jag lägga ner – hittade inga.”

Jag läser artikeln för Esayas och frågar hur det känns när en främling skriver så nedlåtande om hans bror.

– Det där är ju någon stolle och inget att bry sig om. Dessutom är den ju skriven för över 15 år sedan, säger Esayas och skakar på huvudet.

I den här lådan har du tidningar från 2001 och fram till 2023, känns det som att det gått snart 22 år?

– Både och. På ett sätt känns det som en evighet sedan den här karusellen började. Men när jag river igenom lådan och kollar alla gamla artiklar så känns det helt sjukt att det gått så här många år.

– Jag var ju ung när allt det här började.

”Dawit hoppades vara tillbaka till jul”

När Dawit greps den 23 september 2001 var Esayas en 27-årig ungarl boendes i en etta på 32 kvadratmeter. På sin fritid tog fotbollsmatcher, krogbesök med polare och andra intressen upp det mesta av hans tid. Men han fick snabbt bli vuxen på riktigt när broderns fru och tre barn kom till Sverige och flyttade in i hans lägenhet.

– De hade ingenstans att bo och kommunen föreslog att de skulle bo på ett härbärge ihop med massa alkoholister och knarkare. Men då satte jag ner foten och

lät de flytta in hos mig, även om det var trångt. För min brors barn ska inte bo med massa missbrukare, berättar Esayas och fortsätter:

– Sen ville jag att barnen skulle lära sig språket och fixade platser åt dem på en skola där majoriteten av eleverna var etniska svenskar. Efter det fick jag helt plötsligt börja gå på massa föräldramöten, vilket var helt främmande för mig, säger Esayas och fortsätter gräva i plastbacken med tidningar och drar upp en bunt vykort.

“De här skickade jag till varje radiostation i hela landet”, säger han och visar vykortet där framsidan är en skrivmaskin med spikar och blod, och baksidan en bild på Dawit och texten “Han valde att skriva fritt och uppmuntrade andra att göra det och för det förlorade han sin frihet”. Esayas fick inte ett enda svar från någon av alla radiostationer som fick vykortet.

Så rullade åren på och Esayas, tillsammans med ett fåtal andra, försökte få liv i debatten kring Dawits frihet. Och i november 2005 trodde många att de hade lyckats när Dawit helt plötsligt släpptes fri och ett stort firande drog igång hos familjen i Eritrea – men Esayas var skeptisk.

– Dawit ringde mig när jag var nere i Zambia och arbetade med fotbollsskolan som Örgryte driver där nere. Han verkade naturligtvis lättad och sa att han hoppades kunna vara tillbaka i Sverige lagom till jul. Men jag litade inte på regimen och några dagar senare greps han när vår syster skulle köra honom till sjukhuset, säger Esayas och tillägger:

– Och sedan dess har vi inte fått ett enda

säkert livstecken från Dawit.

Hur kan du ändå vara så säker på att han lever?

– Därför att så länge vi inte får ett dödsbud så utgår vi ifrån att han lever. Dessutom är presidenten och hans vänner riktiga barbarer; de vill att både familj och Dawit ska lida så mycket som möjligt. Därför låter de oss alla leva i ovisshet.

Esayas berättar vidare hur arbetet fortsatte efter Dawit åter blivit fängslad, men inte alla i släkten stod på Dawits sida. I en radiointervju berättade exempelvis en kusin till Esayas och Dawit hur felaktigt regimen i Eritrea beskrivs i media och av Free Dawit-rörelsen.

– Jag känner inte ens den där kusinen, säger Esayas.

Förutom splittrade åsikter om regimen inom släkten, är den eritreanska minoriteten i Sverige oerhört splittrad. Den ena halvan stöttar presidenten och andra sidan är regimkritiker, vilket har lett till flera våldsamma sammandrabbningar.

“Här slås Olle Stenholm, 62, blodig under debatt om pressfrihet. Tv-mannen var en av sex skadade när ett vilt slagsmål utbröt i publiken. – Jag fick en stol i huvudet, säger han”, lyder ingressen i en artikel från 2004.

I artikeln berättas hur en eritreansk journalist visade upp en film där landets ambassadör i Sverige påstod att Dawit Isaak greps för att han var en dansk spion. När filmen tog slut började regimtrogna eritreaner kasta upp stolar och glas mot personerna på scenen. Sedan drabbade “rasande

eritreaner” samman i lokalen, enligt artikeln.

– Det är inget konstigt det som hände. Vi är ett grymt splittrat folk och vi har svårt att lita på varandra på grund av det, berättar Esayas.

Varför är det så?

– Många orsaker, men bland annat eftersom många kom till Sverige innan Eritrea blev självständigt och då har de aldrig sett med egna ögon hur regimen betar sig. Utan de ser på president Aferwerki som “en av oss” och en frihetskämpe – medans andra sidan ser honom som den diktator han är, svarar Esayas och fortsätter:

– Sen skickar vissa eritreaner ner sina söner, som ofta är födda i Sverige, för att få åka runt på bussar som regimen chartrat. Då får de träffa massa soldater som är supernöjda med livet i militärbarackerna och sedan rensar regimen huvudstadens gator på tiggare så får ungdomarna sitta och dricka cola på en schysst uteservering i solen. Sedan kommer de hem till Sverige och tycker att Eritrea är ett perfekt land

”Det har varit en över tjugo år lång limbo som aldrig vill ta slut”

och att svensk media, samt vi regimkritiker, förmedlar lögnen om Eritrea.

Dessa starka motsättningar har även drabbat Esayas personligen, efter att ett eritreanskt radioprogram i Sverige sa att de skulle klippa tungan av Esayas. Något som anmäldes till Justitiekanslern – utan resultat.

– Att den anmälan inte togs upp av JK är

nog den största motgången jag känt under alla dessa år, berättar Esayas.

Men efter många år med arbete i motvind har stödet för Dawit Isaak idag blivit enormt och många svenskar har hört talas om hans öde. Men trots alla försök från Esayas och hans vänner, som gjort allt från att polisanmäla presidenten till att sätta press på UD och gå ut i pressen, står de idag, snart 22 år senare, på ruta ett. Jag frågar Esayas hur han orkar fortsätta när inget verkar funka.

– Jag gör det som jag hade velat att andra gjorde för mig om jag var i samma situation. Han sitter inlåst, troligtvis i en mörk liten håla, och jag går här i fria Sverige. Vad vore jag för människa om jag inte gjorde allt jag kunde för att min bror ska återfå sin frihet?

Hur har alla de här åren påverkat dig?

– Det är för mycket att beskriva egentligen. Men det har varit en över tjugo år lång limbo som aldrig vill ta slut. Men jag kommer inte sluta kämpa, aldrig.

Har du funderat över om alla år i fängelse har helt förändrat din bror?

– Absolut. Han kommer nog behöva medicinsk behandling av både psykisk och fysisk karaktär. Och nu fyller han snart 60, så det börjar bli en kamp om klockan.

Efter nästan tio timmar tillsammans med Esayas hoppar jag in i bilen och styr hemåt. Efter att ha fått ta del av flera livshistorier är det en mening som har etsats sig fast i minnet: “Det finns bara förlorare i det här”.

”Jag orkar inte stå på barrikaderna längre”

Under nästan hela sitt liv har Betlehem Isaak, 29, vandrat i skuggan av familjens stora sorg: Det rättsvidriga och olagliga inspärlandet av hennes pappa, Dawit. Hennes liv har gått från att stå på barrikaderna, sommarprata i P1 och skriva en bok till sin pappa – till att idag må skit. Detta är Betlehems berättelse om livet som dotter till Dawit Isaak.

– Det känns ganska konstigt att se pappa hänga på väggen, säger Betlehem när vi går förbi hans porträtt på Dawit Isaak-bibliotekets väggar.

– Särskilt eftersom den här bilden inte är pappa för mig. Jag minns honom som mer tunnhårig och utan afro.

Personalen hejar glatt på Betlehem och det märks att hon har varit här förut. Även om det var ganska länge sedan.

– Jag orkar inte så mycket längre. Alla år av trauman och engagemang har tagit ut sin rätt. Nu är jag trött och behöver vila, säger hon när vi sätter oss i ett av samtalsrummen.

Och det syns att hon är trött.

Bland Malmös kebabhak och restauranger ligger biblioteket som är döpt efter Betlehems pappa. Ett bibliotek vars inredning består av bilder på fängslade journalister och vars utbud till stora delar består av “förbjuden litteratur” med bland annat Adolf Hitlers Mein Kampf på hyllorna. Dawit syns på väggar och på varenda bokstöd. Här träffar jag hans äldsta dotter, född 30 december 1993 i Eritreas huvudstad Asmara. Där bodde hon sina första sju år i livet. Trots att majoriteten av landets befolkning lever på svältgränsen minns hon sin egen uppväxt med värme.

– Jag hade, med eritreanska mått, en privi-

”Efter pappa greps fick jag ta hand om mamma istället för att vara barn”, berättar Betlehem.

legierad uppväxt i ett överklassområde där många av grannarna var ämbetsmän eller ingenjörer och körde runt i importerade Mercedesbilar. Dessutom hade jag omtänksamma och närvarande föräldrar där mamma, tack vare att vi hade anställda som städade och lagade mat, kunde ge oss barn mycket tid.

– Pappa var också närvarande så ofta han kunde. Men när han började jobba som ledarskribent på Setit så jobbade han från tidig morgon till sen kväll. Men jag minns hur han satt hemma i soffan och rökte som en skorsten samtidigt som han sade åt oss barn att aldrig börja röka, berättar Betlehem.

Berättade Dawit något om Sverige?

– Jo men det tror jag han gjorde, han åkte till Sverige lite då och då. Men jag var ju ganska liten så jag minns inte jättemycket. Men klart han berättade om sina svenska vänner och min farbror Esayas i Göteborg.

”Pappa kom hem i sista sekund och röt till ordentligt”

Även om Betlehems minnesbilder från sin tidiga barndom är ganska få och suddiga så får vissa henne att skratta.

– Jag minns när en snobbig granne, tror han hette Emanuel, gnällde på pappa att vår skruttiga gamla Toyota förstörde bilden av hela området. Men pappa brydde sig inte ett dugg och fortsatte köra sin rostiga bil, haha.

Andra minnen har hon fått berättade till sig, bland annat hur hennes mammas släktingar försökte genomföra en könsstympning på henne – bakom Dawits rygg.

– Tror de försökte vid typ två tillfällen och sista gången kom pappa hem i sista sekund och röt till ordentligt. Vilket jag är grymt tacksam för idag då många som könsstympas får leva med livslånga komplikationer i underlivet.

Vet du varför Dawit, till skillnad mot din mammas släktingar, var emot könsstympning?

– Dels så var mammas släktingar fattiga och till stor del utbildade, vilket de flesta som tillämpar könsstympning är. Sedan var och är pappa mycket mer modern i sitt tankesätt än gemene man i Eritrea, vilket

jag har sett flera andra bevis på.

De andra bevis som Betlehem berättar om är bland annat att Dawit gärna bakade pizza åt familjen om kvällarna, att han bytte blöjor på barnen och motsatte sig att barnen skulle gå i privatskola.

– Vi hade börjat i en engelsk privatskola när vår mormor klagade och sa typ “barnen kommer bli verklighetsfrämmande snobbar där” och att vi istället borde gå i en vanlig kommunal skola. Mamma ville att vi skulle gå kvar men pappa höll med mormor. Han hade själv gått i privatskola och visste hur det fungerade.

Det visade sig att den kommunala skolan var en helt annan värld där majoriteten av eleverna tillhörde den fattiga underklassen. Dessutom fick Betlehem snart lära sig hur lärarna hanterade bångstyriga elever.

– Man fick gå fram till katedern och lägga upp fingrarna sedan slog läraren med sin pekpinne. Det kändes som om fingrarna skulle gå av.

När Dawit fick höra om lärarens tilltag gjorde han något som ingen hade räknat med.

– Han åkte till skolan och förklarade för min lärare att stryk inte tillhörde studieplanen och att denne borde satsa mer på att lära mig matematik istället för att slåss.

– Efter det fick jag inget stryk i skolan.

Att Dawit stack ut som mer modern i sitt hemland tror Betlehem dels kan bero på hans tid i Sverige. För ett annat av hennes minnen handlar om hur Dawit satte ner foten när en granne uttalade sig rasistiskt.

– När en norrman, vars fru var från Eritrea, var nere och letade efter hus så hörde pappa hur en granne började prata om att “nu kommer de vita och ska ta över landet igen”, då ifrågasatte pappa honom och sa “det spelar väl ingen roll om man är svart eller vit”.

– Det tror jag pappa hade med sig från sina år i Sverige.

Men de ljuva åren med familjeliv, utflykter och lek med kompisar skulle snart skifta när Eritrea och Etiopien återigen hamnade i konflikt med varandra. Betlehem berättar om första gången hon såg kriget på nära håll.

– Vi var ute hos min mormor på landet och lekte när artillerigranater började braka ner någon kilometer bort. Då sprang vi in och gömde oss under sängarna. Jag låg där med värsta dödsångesten. Det var hemskt.

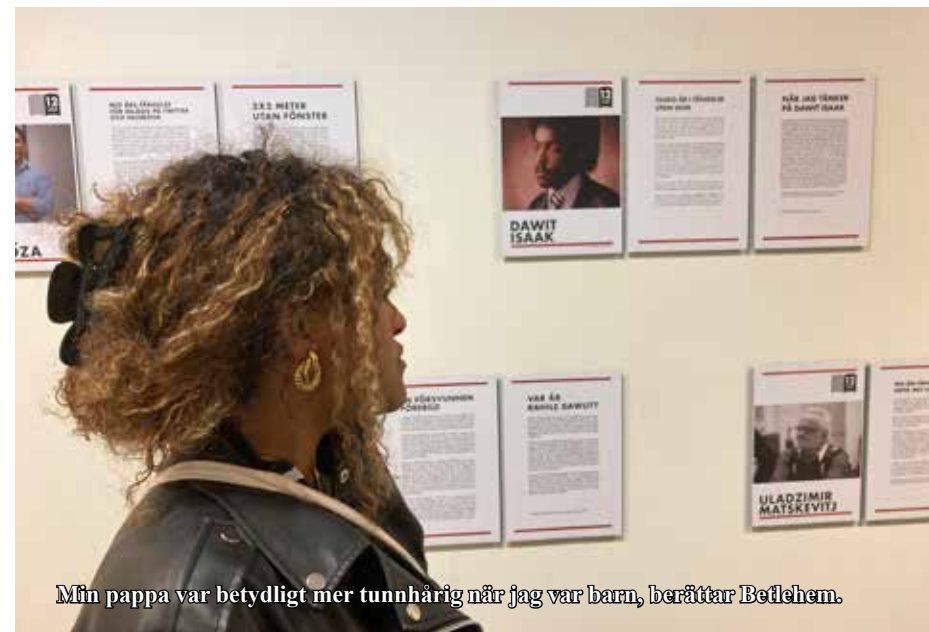
”Våren 2001 åkte pappa tillbaka. Utan oss”

Samtidigt började pappa Dawit och mamma Sofia att bråka högljutt i hemmet om kvällarna. Sofia ville att hela familjen skulle fly till Sverige och Dawit ville stanna kvar.

– De hade aldrig haft några bråk innan. Men nu hade mamma fått nog och ville sätta oss i säkerhet. Och hon fick som hon ville.

– Ätminstone en kort period.

I Sverige fick familjen en liten lägenhet via socialtjänsten och om kvällarna fortsatte de högljudda bråken.

– Pappa ville tillbaka. Han såg nog hur mycket sämre familjen levde i Sverige jämfört med vårt fina hus i Eritrea. Dessutom saknade pappa sitt jobb och troligtvis hade han ingen lust att börja jobba som städare igen.

– Sen våren 2001 åkte han tillbaka. Utan oss.

Hur kändes det att Dawit åkte utan er?

– Minns att vi saknade honom jättemycket. Men vi åkte ju ner i september samma år.

Betlehem minns väl hur en glad och leende Dawit tog emot dem på flygplatsen i Asmara. Men då hade Betlehem hög feber och fick tillbringa den närmaste veckan i sängen. Men på söndagen den 23 september mådde hon bättre och när det knacka-

de på dörren trodde hon att något grannbarn ville leka – istället var det två män från säkerhetspolisen.

– Det var två gubbar som hade suttit i en bil på vår gata och följt efter pappa de senaste dagarna. När de kom hade vi precis gjort klart söndagsfrukosten så de kom in och åt en brakfrukost tillsammans med oss. När de hade ätit klart sa de “nu måste Dawit följa med oss”.

”Esayas vägrade låta oss bo på ett härberge”

Efter det blev det tyst. Först någon månad senare kom Dawit, tillsammans med polisen, hem för att hämta handdukar och kläder. Nästa gång Betlehem såg sin pappa låg han i en sjukhussäng och hade svårt att gå.

– Jag var ju ett barn och fattade inte riktigt vad som hade hänt, men mamma var ledsen hela tiden. Sen kom han till ett fängelsjukhus där vi kunde besöka honom ett par gånger i veckan. Då hade han torterats och haltade som en gammal gubbe.

– Det är den sista bilden jag har av min pappa.

När Dawit flyttats tillbaka till fängelset valde den återstående familjen att fly landet. Till en början fick mamma Sofia och de tre barnen flytta in i farbrodern Esayas enrummare. Och Esayas blev snart en sorts extrapappa åt barnen.

– Esayas vägrade låta socialen placera oss på ett härbärge. Och han började springa på föräldramöten och fixa. Eftersom mamma inte kunde svenska föll det på honom. Snacka om att hans liv måste vänts upp och ner över en natt. Från att leva singellivet till att få in hela sin brors

familj i ungarlslyan.

– Men han ställde upp till 110 procent och för det är jag honom evigt tacksam.

Efter ett par månader fixade farbror Esayas en lägenhet åt familjen. Men livet blev aldrig detsamma för den då 9 år gamla Betlehem.

– Mamma grät hela tiden och ibland gick hon runt med deras bröllopsfoto i handen. Jag som lärde mig svenska på något halvår fick hjälpa mamma att översätta myndighetspapper och ta hand om min lillasyster. Så jag fick aldrig riktigt vara barn efter det.

– Sen pratade vi sällan om pappa utan gick runt och hade det inom oss själva.

Pratade du inte med dina vänner om det heller?

– Typ inte. Alla visste ju men jag pratade sällan om det.

Men i november 2005 fick Betlehem höra den underbara nyheten: “Pappa Dawit var en fri man”. I hennes skola vajade svenska flaggan i topp och allt verkade ha fått ett lyckligt slut.

– Vi pratade i telefon några gånger och hela familjen jublade. Men ett par dagar senare kom jag till skolan och då vajade flaggan på halvstång. Pappa hade blivit gripen igen.

Efter det gick luften ur familjen och mamma Sofia gick in i en djup depression. Betlehem hittade sitt eget sätt att hantera sorgen och under åren som gick skyfflade hon alla känslor åt sidan. Samtidigt som hon blev en av familjens talespersoner i media.

– Jag stod på barrikaderna och höll tal på demonstrationer. Jag har skrivit en bok och sommarpratad. Samtidigt bearbetade jag aldrig alla känslor som fanns inom mig.

Ångrar du valet att bli familjens talesperson?

– Ja. Jag borde jobbat med mig själv istället. Då skulle jag kanske inte haft alla psykiska problem som jag har idag.

De senaste åren har Betlehem fått diagnoserna posttraumatisk stressyndrom och utmattningssyndrom. Vilket hon är tror kommer från alla trauman genom åren.

– Allt kom ikapp mig när jag var gravid. Nu har jag svårt att koncentrera mig, är

ständigtrött samtidigt som jag har sömnproblem.

Har du varit arg på Dawit för att han lämnade Sverige och åkte tillbaka?

– En tid hade jag mycket ilska och var arg på pappa för att han lämnade oss. Men det var regimen som grep honom och därför är allt deras fel. Det är vi andra som är förlorarna i det här. För det finns bara förlorare i det här.

Under hösten 2022 började Betlehem studera journalistutbildningen på Skurups folkhögskola. Ett val hon tror att hennes pappa skulle vara stolt över.

– Jag vet att han skulle vara glad att jag inte låtit sorgen ta över hela mitt liv. Utan att jag ändå satsar på en framtida karriär som journalist. Det vet jag att han skulle gilla.

Har du tänkt att alla år i fängelse kan ha förändrat din pappa?

– Jag insåg för länge sedan att min pappa är borta. Jag vet att han lever, men den personen som kommer ut lär inte vara min pappa.

När vi kommit ut på den soliga Malmögtan ställer jag samma fråga som jag startade med: Hur känns det att se sin pappas namn och bild på ett av stadens bibliotek?

– Det känns konstigt. Men samtidigt skönt att han inte har glömts bort. Men faktum kvarstår: Det finns bara förlorare i det här, säger Betlehem och försvinner i folkmyllret.

”Pappa skulle vara stolt om han visste att jag både skrivit en bok och pluggar till journalist”

”För familjen gör man allt”

”Jag önskade verkligen att Elisabet skulle fått se Dawit fri”, berättar Leif Öbrink.

Under 1980-talet lärde Leif Öbrink, 77, och hans fru Elisabet känna den då 23 år gamla Dawit Isaak. Genom åren blev de goda vänner och sedan Dawit fängslades har Leif kämpat helhjärtat för att få sin vän fri. Genom sitt engagemang har han bland annat förberett en nödplan för den dag Dawit återvänder till Sverige.

– Planen med hemligt boende och medicinsk hjälp går att sätta igång den sekund Dawit blir en fri man, berättar Leif.

“Jag såg dig från mitt arbetsrum”, säger Leif när han släpper in mig i trapphuset

till sin lägenhet i Nysnäshamn. Trots att han blev pensionär för över tio år sedan har han inga planer på att gå i pension, berättar Leif samtidigt som han sätter igång kaffemaskinen.

– Jag och min fru Elisabet flyttade hit 2006. Först till grannhuset där borta men när hon blev sämre så orkade hon inte gå uppför trapporna. Då flyttade vi in här istället, berättar Leif och plockar fram kanelbullar till kaffet.

Makarna Leif och Elisabet Öbrinks historia med familjen Isaak startade redan under 1980-talet då de blev familjehem åt en då 9-årig Esayas som flyttade in på deras gård utanför Lerum. Genom åren fick de

chans att träffa nästan hela familjen Isaak.

– Esayas och Dawits föräldrar var underbara människor som vi verkligen tyckte om.

Steget var därför inte särskilt långt att år 1987 låta Dawit flytta in under några månader innan han fick tillträde till sin lägenhet i Lerum.

– Han bodde ett tag på flyktingboendet i Markaryd, men då kände vi att han lika gärna kunde bo hemma hos oss. Och det var aldrig några bekymmer med Dawit. Han var så lugn, trevlig och hjälpsam. Inte rädd för att ta i och få lite smuts under naglarna.

– Dessutom var han ett språkgeni som lärde sig hygglig svenska på bara några månader.

”Tror att han med sitt flit, driv och goda svenska blev ett föredöme som Lerums kommun gärna visade upp”

Det var under månaderna hos familjen Öbrink som Dawit kom att skapa ett speciellt band till Leifs fru Elisabet.

– Hon gick hemma och tog hand om barnen medan jag var iväg och jobbade. Elisabet hade jobbat som språklärare och kom från en tidningsfamilj, så hon och Dawit diskuterade mycket och blev goda vänner. Dessutom var både jag och Elisabet aktiva politiker och samhällsintresserade, så vi kom väldigt bra överens med Dawit, berättar Leif.

– Han gillade vårt öppna samhälle och blev nog inspirerad till hur ett fritt Eritrea skulle kunna se ut.

Förutom att ge Dawit mat och husrum så fixade Leif en dator med ett tangentbord på hemspråket tigrinja åt honom.

– Han hade saknat att skriva poesi och teater, ofta med komplicerad kärlek inblandat. Men efter flytten fick han även fullt upp med mycket annat.

Samma dag som Dawit flyttade in i sin lägenhet tog kommunen med honom till den svenska kulturmetropolen Ikea. Inom kort hade han, likt de flesta svenskar, monterat ihop sina första möbler med hjälp av Ikeas monteringsmanualer. Dawit blev även snabbt kompis med personalstyrkan på flyktingmottagandet, något som kommunen fick användning för när flyktingarna från kriget mellan Iran och Irak anlände till Lerum.

– Dawit kom snabbt in i det svenska samhället och blev van vid att handla på Ikea och fixa ihop möbler. Sen brukade Dawit, trots att han arbetade heltid, vara med och montera möbler åt de nyanlända flyktingarna som kom på 80-talet. Och jag tror att han med sitt flit, driv och goda svenska blev ett föredöme som Lerums kommun gärna visade upp för andra flyktingar.

– Dessutom är Dawit mycket behaglig att ha i sin närhet. Hans lugna och eftertänksamma personlighet i kombination med hans intellekt gör honom till en trevlig människa att umgås med och han brukar alltid vara omtyckt varhelst han än kommer.

Leif berättar vidare hur Dawits arbete och samhällsdrivna engagemang inom

den exil-eritreanska rörelsen gjorde att de träffades allt mer sällan. Men att han med jämna mellanrum fick uppdateringar av lillebrodern Esayas.

– Esayas hade ju egen nyckel till Dawits lägenhet och brukade gå förbi där efter skolan. Och allt verkade flyta på bra för Dawit, som ofta var iväg på antingen jobb, föreläsningar eller hjälpte till på flyktingmottagningen i Lerum.

Hur hanterade Dawit, som kom från fina förhållanden i Eritrea, att arbeta som städare?

– Jag hörde aldrig något gnäll över det. Han var ingen snobbig typ utan ville göra rätt för sig och var inte rädd för att ta i. Sedan kanske han inte älskade jobbet, men det var ett sätt att få pengar till sig själv och den eritreanska frihetsrörelsen.

Efter Dawits fleråriga engagemang för ett fritt Eritrea blev varken Leif eller Elisabet förvånade när han återvände direkt efter krigsslutet. Och de uppdateringarna som nådde familjen Öbrink var till en början uteslutande positiva.

– Han hade inte ens varit hemma i Eritrea ett år när vi hörde att Dawit hade träffat sin Sofia. Och året därpå, 1993, åkte Esayas och vår son Johan ner och var med på bröllopet. Sedan fick de tvillingarna dagen före nyårsafton, berättar Leif.

”I efterhand var det inget bra beslut”

Under åren som gick kom Dawit med jämna mellanrum hem till Sverige för att

träffa vänner och släkt, eller lägga fram olika förslag om samarbeten mellan Sverige och Eritrea. Bland annat om stöd för hiv-smittade i landet.

– Tyvärr satte regimen i Eritrea stopp för det och sade att de inte hade något problem med hiv. Vilket var en lögn, säger Leif.

De tidigare positiva nyheterna blev sämre ju närmare millennieskiftet tiden gick. När lillebrodern Esayas kom hem från det som skulle bli hans sista resa till Eritrea fick familjen Öbrink höra något som nästan kan jämföras med skräckhistorier.

– Esayas kom hem och berättade att han i all hast hade fått fly Eritrea. Han hade sett hur unga eritreanska män blev plockade på gatan och tvångsrekryterade till militären. Då sade Dawit åt Esayas att åka hem snarast. Vilket var tur att han gjorde och ett par år senare kom ju Dawit med familj till Sverige.

När Dawit och familjen kom till Sverige, fick du se hur Dawit var i rollen som pappa?

– Han var en utmärkt pappa och väldigt modern med eritreanska mått mätt. Hade inga problem att hjälpa till och byta blöjor eller leka med barnen.

Under familjens korta besök i Sverige under början av 00-talet hann Leif träffa Dawit vid flera tillfällen. Han berättar hur Elisabet tyckte det var viktigt att de tre små barnen skulle få smaka på riktig svensk husmanskost. Men Dawit saknade sitt arbete och ansåg att han inte gjorde någon nytta i Sverige.

– Han ville verkligen vara med och bevakat skeendet i landet. Så han tog beslutet att åka tillbaka våren 2001 och månader senare följde familjen efter.

– I efterhand var det inget bra beslut.

”Kom en vakt och slungade ut min svåger från ambassaden”

Beskedet att Dawit gripits av regimen kom som en chock för familjen Öbrink. Och Leif berättar hur de “tog det med bestörtning” och att Elisabet omedelbart började ringa runt till sina släktingar på diverse tidningar i Sverige – utan resultat.

– Trots att Elisabets kontakter så fick vi inget gehör i pressen och Esayas stötte på patrull i sina kontakter med UD, berättar Leif.

Under de första åren efter gripandet var det framför allt Elisabet som var aktiv i den tidiga Free Dawit-rörelsen. Men efter att hon drabbats av en stroke 2009, och därmed tappade en stor del av sin talformåga, blev det Leif som fick axla rollen som en av ledarna i rörelsen.

– Hon var fortfarande med som åhörare på alla möten men kunde till sin stora sorg inte hålla några tal längre.

Det var även under de här tidiga åren som Leif, efter en manifestation på Ser-

gels torg, fick se med egna ögon hur den eritreanska regimen behandlar sina motståndare.

– Vi hade en protestlista med namnunderskrifter som vi skulle överlämna till ambassadören. Men jag och min svåger gjorde en luring och låtsades att vi ville söka turistvisum, och då var ambassadpersonalen oerhört tillmötesgående. Men när vi hade fyllt i lite papper så sa jag “just det, vi har denna protestlistan mot det olagliga frihetsberövandet av Dawit Isaak också”.

– Då tog det hus i helvete och personalen började skrika att vi omedelbart skulle lämna ambassaden. Samtidigt kom en vakt och greppade tag i min svåger och

slungade ut honom från ambassaden. Där fick vi se regimens sanna ansikte.

När Dawit släpptes fri under ett par dagar i november 2005 ringde han hem till Leif Öbrink och tackade för de hade kämpat för hans frihet. Dawit berättade vidare att han hoppades kunna komma till Sverige redan till jul.

– Han hade haft en radio i sin cell och hade hört på Radio Sweden att jag var ordförande i föreningen Free Dawit. Han pratade faktiskt flytande svenska trots att han suttit inlåst i över fyra år. Men sedan hörde vi inget mer från honom.

Men Free Dawit-rörelsen reste sig från det

stora bakslaget och enligt Leif gjorde det bara honom mer taggad att fortsätta. Och under de dryga 15 år han satt som ordförande i föreningen så har många utrikesministrar kommit och gått. Bland dessa har han en klar favorit.

– Carl Bildt var super. Han tog sig alltid tid att snacka och berätta hur arbetet fortgick. Minns en gång när jag var i riksdagen och han fick syn på mig. Då kom han fram och pratade samtidigt som hans pressekreterare stod och stampade bredvid. Då frågade jag “du har säkert bråttom någonstans”, och då svarade pressekreteraren att det var mycket bråttom. Men då sa Carl “Jag hinner prata med Leif också”.

– Och så var det varje gång vi stötte på varandra.

Genom åren har väldigt få uppgifter om Dawit kommit ut till allmänheten. Men Leif berättar att han, som dåvarande ordförande i Free Dawit, fick regelbundna uppdateringar av Utrikesdepartementet.

”Han har suttit i en mörk cell i över 20 år. Man kan ju bli tokig för mindre”

– De brukade höra av sig och boka in möten om de hade hört något nytt. Men tyvärr har jag fullständig tystnadsplikt. Något som Leif däremot kan berätta om är den nödplan som finns att sätta igång redan den minut som Dawit släpps fri.

– Eftersom vi utgår ifrån att han är i dåligt skick, både fysiskt och psykiskt, har jag sedan lång tid haft kontakt med en läkare som är aktiv inom Läkare utan gränser. Så planen är att Dawit ska kunna flytta till ett hemligt boende där det ska finnas

medicinsk expertis. Sedan kan, förslagsvis Esayas, uppdatera honom i lugn och ro om allt som hänt sedan september 2001.

– Han kommer bli enormt påpassad av media och då behövs ett hemligt boende så han kan, i lugn och ro, få lära känna sin familj igen.

Har du hört något om Dawits hälsotillstånd?

– Vi skickade in blodtrycksmätare för massa år sedan. Men han har ju suttit i en mörk cell i över 20 år. Man kan ju bli tokig för mindre.

Sedan 2001 har onekligen mycket förändrats. Bland annat så har både Dawits mamma och pappa gått bort. Och 2021 gick även Leifs fru, och Dawits goda vän, Elisabet bort efter många år av sviktande hälsa.

– Det är verkligen sorgligt att Elisabet, efter så många års kamp, aldrig fick se Dawit bli fri. Det hade jag önskat att hon hade fått se. Men det blir också tydligt att det bara finns förlorare i det här.

De senaste åren har även kampen för Dawits frihet blivit mindre synlig i media, något som Leif håller med om. Men han tänker inte sluta kämpa.

– Jag avgick 2021 som ordförande i föreningen. Men jag har inte gett upp för det. I detta nu sitter jag och filar på en debattartikel. För Dawit måste det kännas oerhört viktigt att folk inte glömmer bort honom.

– Dessutom ser jag honom som en del i min familj. Och för familjen gör man allt.